

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą

Data posiedzenia: 14 grudnia 2010 r.

Nr posiedzenia: 72

Posiedzeniu przewodniczył: senator Andrzej Person – przewodniczący komisji,
senator Bronisław Korfanty – wiceprzewodniczący komisji.

- Porządek posiedzenia:
1. Informacja o złożonych na 2011 rok wnioskach o zlecenie zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą oraz propozycja harmonogramu posiedzeń komisji.
 2. Sprawozdanie senator Barbary Borys-Damięckiej i senator Doroty Arciszewskiej-Mielewczyk z udziału w III Zjeździe Nauczycieli Języka Polskiego w Niemczech.
 3. Sprawozdanie senatora Andrzeja Persona oraz gości z wizyty delegacji marszałka Senatu Bogdana Borusewicza na Syberii.
 4. Informacja o założeniach senackiej inicjatywy nowelizacji ustawy o repatriacji.
 5. Sprawozdanie senatora Bronisława Korfantego i senatora Andrzeja Szewińskiego z udziału w delegacji marszałka Senatu Bogdana Borusewicza w uroczystości nadania imienia Krystyny Bochenek polskiej szkole w Pojana Mikuli.
 6. Sprawy różne.

W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Łukasz Abgarowicz, Dorota Arciszewska-Mielewczyk, Ryszard Bender, Barbara Borys-Damięcka, Stanisław Gogacz, Piotr Gruszczyński, Marek Konopka, Bronisław Korfanty, Maria Pańczyk-Pozdziej, Zbigniew Pawłowicz, Andrzej Person, Tadeusz Skorupa, Andrzej Szewiński,

– zaproszeni goście:

– Ministerstwo Spraw Zagranicznych:

– radca - minister w Departamencie Współpracy z Polonią Gerard Pokruszyński,

– attaché w Departamencie Współpracy z Polonią Marek Sorgowicki,

– Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji:

– dyrektor Departamentu Obywatelstwa i Repatriacji Mateusz Sora,

– wicedyrektor Departamentu Obywatelstwa i Repatriacji Eugeniusz Ścibek,

– Fundacja Pomoc Polakom na Wschodzie:

– członek zarządu Małgorzata Rybarczyk,

– Okręgowa Izba Radców Prawnych w Warszawie:

– dziekan Michał Stępniewski,

- przedstawiciele Kancelarii Senatu:
 - dyrektor Biura Polonijnego Artur Kozłowski,
 - wicedyrektor Biura Polonijnego Romuald Łanczkowski,
 - dyrektor Biura Legislacyjnego Roman Kapeliński.

Przebieg posiedzenia:

Ad. 1 Dyrektor Biura Polonijnego Artur Kozłowski przedstawił harmonogram prac komisji nad wnioskami o zlecenie zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w pierwszym kwartale 2011 r. Poinformował o wnioskach złożonych do rozpatrzenia w 2011 r. podziale na kierunki merytoryczne, zasięg geograficzny i wnioskodawców oraz w porównaniu do 2010 r. Według wstępnej analizy, w przyszłym roku komisja będzie opiniować ok. 4000 zadań o charakterze programowym. Łączna kwota wnioskowanego dofinansowania ponad dwukrotnie przekracza wysokość budżetu Kancelarii Senatu przeznaczonego na zadania programowe – ok. 144 mln zł., o które ubiega się 177 organizacji. Jeśli chodzi o zadania inwestycyjne, to od 8 organizacji wpłynęło 47 wniosków na kwotę ponad 36 mln zł. W dyskusji wzięli udział senatorowie: Barbara Borys-Damięcka, Andrzej Person, Andrzej Szewiński. Senator Barbara Borys-Damięcka zapytała o podział budżetu na 2011 r. ze względu na priorytety Senatu. Zwróciła też uwagę na nierozwiązany problem braku informacji od organizacji pozarządowych o zadaniach zgłaszanych do nich przez środowiska polonijne, a następnie z różnych powodów nieuwzględnionych przez te organizacje we wniosku składanym do Kancelarii Senatu. Odpowiadając na pytanie senator Barbary Borys-Damięckiej Artur Kozłowski nawiązał do przyjętej w lipcu br. uchwały Prezydium Senatu dotyczącej priorytetów na 2011 r. Jednocześnie poinformował senatorów, że na posiedzeniu w styczniu komisja zaopiniuje wewnętrzny podział budżetu na zadania o charakterze programowym i inwestycyjnym oraz na kierunki tematyczne. Senator Andrzej Szewiński zwrócił się z pytaniem o możliwość określenia udziału kosztów pośrednich w finansowaniu zadań z budżetu Kancelarii Senatu. Dyr. Artur Kozłowski omówił wewnętrzne przepisy Kancelarii Senatu dotyczące limitu kosztów pośrednich w finansowaniu zadań o charakterze programowym i inwestycyjnym. Senator Andrzej Person zwrócił uwagę, że przepisy ustawy o finansach publicznych nie zezwalają na bezpośrednie przekazywanie środków organizacjom poza granicami kraju, co w jego opinii wymaga weryfikacji, zwłaszcza jeśli chodzi o wparcie kierowane do organizacji w krajach Unii Europejskiej. Radca-minister w Departamencie Współpracy z Polonią w MSZ Gerard Pokruszyński, który poinformował o dotychczasowym wydatkowaniu środków MSZ przeznaczonych na Polonię w podziale na kierunki tematyczne.

Ad. 2 Senator Barbara Borys-Damięcka i senator Dorota Arciszewska-Mielewczyk przedstawiły sprawozdanie z III Zjazdu Nauczycieli Języka Polskiego w Niemczech, zorganizowanego 24-25 września br. w Herdorf-Dermbach przez Chrześcijańskie Centrum Krzewienia Kultury i Tradycji i Języka Polskiego. W spotkaniu wzięła udział liczna reprezentacja władz polskich i organizacji polonijnych w Niemczech. Senator Barbara Borys-Damięcka streściła zagadnienia dyskutowane podczas Zjazdu oraz najważniejsze wnioski z wygłoszonego przez siebie referatu „Edukacja historyczna przez kulturę”, a następnie przedstawiła uchwały przyjęte przez uczestników Zjazdu. Senator Dorota Arciszewska-Mielewczyk omówiła główne kwestie poruszone we własnym referacie „Mniejszość polska w Niemczech – przeszłość i perspektywy oświaty polskiej” oraz w trakcie dyskusji na temat problemu niezrealizowania przez stronę niemiecką zapisów *Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy z 1991 r.* Zwróciła uwagę, że uchwały z kolejnych zjazdów nauczycieli są podobne, ponieważ od lat nic się nie zmienia w tej sprawie i wciąż istnieją duże dysproporcje w przekazywaniu przez Polskę i Niemcy środków na naukę języka ojczystego. Podczas gdy ok. 80 proc. dzieci mniejszości niemieckiej uczy się niemieckiego, tylko ok. 2 proc. polskich dzieci w Niemczech ma możliwość nauki j. polskiego. Senator zawiadomiła komisję, że przygotowywana jest publikacja zawierająca referaty i wnioski III Zjazdu Nauczycieli.

W dyskusji wziął udział senator Andrzej Person. Nawiązał on do ostatniego pobytu w Wilnie, podczas którego rozmawiał o problemach oświaty polskiej na Litwie.

Wicedyrektor Biura Polonijnego Kancelarii Senatu Romuald Łanczkowski przedstawił sprawozdanie z realizacji zadania inwestycyjnego – remont Domu Polskiej Misji Katolickiej CONCORDIA, w którym odbył się Zjazd Nauczycieli.

Ad.3 Przewodniczący komisji senator Andrzej Person przedstawił sprawozdanie z wizyty delegacji marszałka Senatu Bogdana Borusewicza na Syberii, 2-10 września br., w której komisję reprezentował również senator Władysław Dajczak.

Senator Andrzej Person opowiedział o spotkaniach z Polakami na Syberii: w Wierszynie, Jekaterinburgu, Irkucku, Ułan-Ude, Nowosybirsku.

Delegacja wzięła m.in. udział w obchodach 100. rocznicy założenia Wierszyny, największej polskiej wsi na Syberii położonej 100 km od Irkucka. Zamieszkuje ją ok. 500 potomków polskich emigrantów, którzy przyjechali w 1910 r. Mieszkańcy Wierszyny do dziś mówią po polsku, działa tam Dom Polski, polska szkoła oraz kościół. Andrzej Person zwrócił uwagę na zaangażowanie kościoła katolickiego w opiekę nad Polakami na Syberii.

Następnie głos zabrał dziekan Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie oraz członek Zarządu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych Michał Stępniewski, który wielokrotnie miał okazję odwiedzać Polaków na Syberii.

Michał Stępniewski podkreślił znaczenie polskiej wizyty dla Polaków na Syberii. Omówił ich sytuację i problemy, szczególnie brak kontaktu z rodakami z Polski czy brak dostępu do mediów i – w rezultacie – niewielką styczność z kulturą i tradycją polską. Wezwał komisję do prześledzenia przeprowadzanej przez Kancelarię Prezydenta procedury nadawania obywatelstwa osobom posiadającym polskie korzenie, która w powszechnej opinii trwa zbyt długo. Jeśli chodzi o możliwość studiów młodzieży ze Wschodu w Polsce, to stwierdził, że barierą są skomplikowane, biurokratyczne przepisy. Pomocą może być opracowany przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Warszawie. „Informator dotyczący podejmowania w Polsce nauki i studiów”. Michał Stępniewski wspominał liczne zasługi Polaków na Syberii w rozwój lokalnej nauki i kultury oraz potwierdził, że cieszą się oni tam dużym szacunkiem.

W dyskusji wzięli udział senatorowie: Barbara Borys-Damięcka, Andrzej Person, Maria Pańczyk-Pozdziej, Dorota Arciszewska-Mielewczyk.

Na koniec głos zabrał również dyrektor Departamentu Obywatelstwa i Repatriacji w MSWiA Mateusz Sora, który odniósł się do problemu procedury nadawania obywatelstwa.

Ad.4 Przewodniczący komisji senator Andrzej Person poinformował komisję o założeniach senackiej inicjatywy nowelizacji ustawy o repatriacji, której projekt złożyła do marszałka Senatu RP grupa senatorów. Celem projektowanej nowelizacji jest: 1) rozszerzenie kręgu osób polskiego pochodzenia, które mogą być uznane za repatriantów, 2) zachęcenie gmin do przyjmowania repatriantów poprzez zmianę mechanizmu wypłacania pomocy finansowej z budżetu państwa – wprowadzenie tzw. opłaty z budżetu państwa, 3) określenie końcowej daty składania wniosków o wydanie wize w celu repatriacji. Przewodniczący zwrócił się do członków komisji o składanie propozycji środowisk, z którymi należałoby skonsultować projekt.

W dyskusji wzięli udział senatorowie: Bronisław Korfanty, Dorota Arciszewska-Mielewczyk, Andrzej Person, Tadeusz Skorupa.

Odpowiadając na pytanie senatora Bronisława Korfanteo dyrektor Departamentu Obywatelstwa i Repatriacji w MSWiA Mateusz Sora przedstawił statystyki dotyczące repatriantów, którzy przyjechali do Polski od 1997 r. Wskazał również na trudności w rozliczaniu środków przeznaczonych na repatriację w ramach rezerwy celowej, co może zniechęcać gminy korzystania z nich. W związku z powyższym ocenił pozytywnie przedstawione założenia nowelizacji ustawy o repatriacji.

Ad.5 Senatorowie Bronisław Korfanty i Andrzej Szewiński przedstawili sprawozdanie z udziału 9 października br. w delegacji marszałka Senatu Bogdana Borusewicza w uroczystości nadania imienia polskiej szkole w Pojana Mikuli w Rumunii.

Szkoła otrzymała imię Krystyny Bochenek, która zginęła 10 kwietnia br. w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem. Przypomnieli, że rok wcześniej marszałek Krystyna Bochenek otwierała szkołę w Pojana Mikuli, wybudowaną ze środków senackich.

Podczas uroczystości odczytano specjalne przesłanie prezydenta Rumunii Traiana Basescu oraz list marszałka Senatu Rumunii Mircea Geoana.

Senator Andrzej Szewiński zwrócił uwagę, że delegacja marszałka Senatu była dużym wydarzeniem w Pojana Mikuli, podkreślił dobre relacje władz samorządowych i centralnych z polską diasporą i wyraził podziw dla Polaków na Bukowinie, którzy dbają o zachowanie tożsamości narodowej.

Przypomniał, że kultura polska na tych terenach była krzewiona od końca XVIII wieku, kiedy na Bukowinie rumuńskiej zjawili się pierwsi emigranci z Polski.

Ad.6 W sprawach różnych głos zabrała senator Dorota Arciszewska-Mielewczyk, która zapoznała komisję z działalnością Fundacji Przyjaciół Wilna i Grodna „Serce Dzieciom” w Gdyni, wspierającej naukę w Polsce dzieci polskiego pochodzenia z sierocińców wileńskich. Zwróciła się do Biura Polonijnego Kancelarii Senatu o przeanalizowanie możliwości dofinansowania projektu polegającego na adopcji sierot przez rodziny polskie do czasu ukończenia szkoły w Polsce i uzyskania pełnoletności.

Na zakończenie wiceprzewodniczący Bronisław Korfanty poinformował, że kolejne posiedzenie komisji odbędzie się 28 grudnia br. i będzie poświęcone rozpatrzeniu ustawy budżetowej.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingową.

Sporządzono w Biurze Prac Senackich